

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett regeringsförslag om skärpningar i vapenlagstiftningen jämte i ärendet väckta motioner. Utskottet behandlar också ett antal motioner i ämnet som väckts under allmän motionstid.

Regeringens förslag, som främst syftar till att motverka att skjutvapen kommer till användning vid våldsbrott eller på annat sätt missbrukas, tillstyrks av utskottet. Utskottet föreslår därvid att ytterligare två lagändringar görs. Dels föreslår utskottet att en ansvarsbestämmelse knyts till förbudet mot att inneha skjutvapen på allmän plats, inom skolområde eller i fordon på allmän plats om inte innehavet är befogat. Dels föreslår utskottet att en ändring görs i 7 kap. 19 § sekretesslagen för att tillgodose att integritetskränkande uppgifter om enskilda personliga förhållanden i ärenden enligt vapenlagen omfattas av sekretess.

Utskottet avstyrker bifall till samtliga motioner.

Till betänkandet har fogats 19 reservationer, varav en (m, kd, c, fp), en (m, c, fp), fyra (m), två (kd), en (c, mp), fyra (c), en (fp) och fem (mp).

Samtliga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2000, utom bestämmelserna i 2 kap. 10 § tredje stycket vapenlagen om vapenhandlartillstånd och 5 kap. 7 § samma lag om kontroll av hur skjutvapen förvaras som föreslås träda i kraft den 1 juli 2002.

Propositionen

I proposition 1999/2000:27 (Justitiedepartementet) har regeringen föreslagit att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i vapenlagen (1996:67),
2. lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål,
3. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Lagförslagen, som granskats av Lagrådet, har fogats till betänkandet, se bilaga 1.

Motioner väckta med anledning av propositionen

1999/2000:Ju6 av Maud Ekendahl och Elizabeth Nyström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att mynningsladdade svartkrutsvapen som endast används vid tävlings-skytte borde vara licensfria.

1999/2000:Ju7 av Lars Björkman och Elizabeth Nyström (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om antalet vapen som kan ingå i vapengarderoben,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kravet på att varaktigt göra vapen avsedda som samlarobjekt obrukbara.

1999/2000:Ju8 av Gun Hellsvik m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att ett tidsbegränsat tillstånd för vapeninnehav för tävlings-skytte skall kunna förnyas även om innehavaren inte längre tränar och tävlar,

2. att riksdagen avslår propositionens krav på att ett tillstånd till vapen som innehas av prydnadsskäl eller på grund av särskilt affektionsvärde får meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart, i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen avslår propositionens förslag om en mer ingående tillståndsprovning när det gäller innehav av fler vapen än fyra,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vapenhandelstillstånd,

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en ändring av kraven för att bedriva handel med skjutvapen,

6. att riksdagen beslutar att en läkares anmälningsskyldighet när det gäller personer som på grund av psykisk störning är olämpliga att inneha tillstånd för skjutvapen utvidgas till att gälla även i de fall patienten för tillfället saknar sådant tillstånd,

7. att riksdagen beslutar om en skärpning av knivförbudslagen med den ändringen att kniv skall vara tillåten att föra med sig i bagageutrymmet.

1999/2000:Ju9 av Gunnel Wallin m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att särskilt tillstånd inte skall krävas för vissa ändamål,

2. att riksdagen avslår propositionens förslag om att tillstånd till innehav av ett skjutvapen med prydnads- eller särskilt affektionsvärde får meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart,

3. att riksdagen avslår propositionens förslag om att vid beviljande av tillstånd att inneha fler än fyra jaktvapen skall en mera ingående provning av behovet göras än vad som sker i dag,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ej bevilja licens för helautomatiska vapen för civilpersoner,

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring i vapenlagen angående undantag från vapenförvaringen enligt vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen avslår propositionens förslag angående utökade möjligheter att kontrollera vapenförvaringen,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vapeninnehavet för vapenägare som begår upprepade brott,

8. att riksdagen hos regeringen begär förslag till en strängare syn på tillgrepp av militära vapen och ammunition,

9. att riksdagen avslår propositionens förslag angående förbudet mot att inneha knivar m.m. i fordon på allmän plats.

1999/2000:Ju10 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att begreppet giltiga skäl skall vara kriterium för tillstånd att inneha skjutvapen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvidgningen av tidsbegränsade vapentillstånd,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att begränsa antalet vapen i den s.k. vapengarderoben,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillstånd att inneha skjutvapen till udda ändamål,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om straffsanktionering vid brister i förvaringen av vapen.

1999/2000:Ju11 av Olle Lindström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kontroll av förvaringsbestämmelserna.

1999/2000:Ju12 av Ragnwi Marcelind och Ingemar Vänerlöv (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärdsprogram mot den illegala vapenhandeln,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat internationellt samarbete för att motverka den illegala vapenhandeln,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tillföra mer resurser till polisen och tullväsendet för bekämpning av illegal handel med och illegal hantering av vapen.

Motioner väckta under allmän motionstid

1998/99:Ju214 av Bengt Silfverstrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av skärpning av reglerna för vapeninnehav m.m.

1998/99:Ju218 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om innehållet i en ny vapenlag.

1998/99:Ju223 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att förstärka lagstiftningen så att personer med grova

alkoholproblem samt personer med psykiska problem inte tillåts inneha vapen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att förvaring av skjutvapen måste ske i säkerhetsskåp.

1998/99:Ju904 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vapen och allvarligt psykiskt sjuka personer.

1999/2000:Ju901 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om legala vapen och allvarligt psykiskt sjuka personer.

1999/2000:A807 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att kvinnor som så önskar skall ha rätt till vapenlicens för tårgas-spray.

Utskottet

Inledning

Ärendet och dess beredning

I maj 1995 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att göra en genomgripande översyn av vapenlagstiftningen med inriktning på att förebygga våldsbrott. Utredningen antog namnet 1995 års vapenutredning.

Utredningen lade i april 1996 fram delbetänkandet Förbud mot vapen på allmän plats m.m. (SOU 1996:50) som bl.a. innehåller förslag om förbud mot att inneha skjutvapen på allmän plats. I mars 1998 lade utredningen fram slutbetänkandet En samlad vapenlagstiftning (SOU 1998:44). Betänkandet innehåller en översyn av vapenlagen i både materiellt och systematiskt avseende och förslag till ändringar i vapenlagstiftningen.

Betänkandena har remissbehandlats. Remissyttrandena finns tillgängliga på Justitiedepartementet (dnr Ju 96/1414 och Ju 98/1272).

Regeringens förslag grundar sig på utredningens förslag och remissbehandlingen därav.

Regeringens förslag innehåller också ett förslag till en ändring i sekretesslagen (1980:100). Denna ändring har tillkommit delvis till följd av ett uttalande av justitieutskottet i samband med att frågan om inrättande av nya vapenregister behandlades (bet. 1998/99:JuU14 s. 3).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i vapenlagen (1996:67) och i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål (knivförbudslagen) samt en ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslagen syftar till att ytterligare motverka att skjutvapen kommer till användning vid våldsbrott eller på annat sätt missbrukas. Med hänsyn härtill föreslås att sådana vapen skall förvaras i säkerhetsskåp eller i annat lika

säkert förvaringsutrymme. Möjligheterna att förvara skjutvapen och ammunition hos någon annan än tillståndshavaren utvidgas i viss mån. Kontroll av att förvaringsbestämmelserna följs skall kunna göras hos alla som har tillstånd att inneha skjutvapen. Vidare föreslås att det införs ett förbud mot att inneha skjutvapen på allmän plats.

Tillstånd till innehav av enhandsvapen för flerskott och helautomatiska skjutvapen föreslås bli tidsbegränsade till att gälla i högst fem år. Tillstånd att inneha prydnads- och minnesvapen skall som huvudregel få ges endast om vapnet görs varaktigt obrukbart.

Den s.k. vapengarderoben behålls i princip oförändrad. Vid beviljande av tillstånd att inneha fler än fyra jaktvapen skall dock en något mera ingående prövning av behovet göras än vad som sker i dag.

Bestämmelserna om återkallelse av tillstånd till innehav av skjutvapen och ammunition och omhändertagande av sådan egendom skärps. Detsamma gäller bestämmelserna om återkallelse av tillstånd att driva handel med skjutvapen och ammunition.

För att motverka att skjutvapen innehas av personer som till följd av psykisk störning inte bör inneha sådana vapen föreslås att anmälningsskyldigheten för läkare utvidgas till att omfatta även patienter inom den öppna psykiatriska vården. För att förenkla tillämpningen av dessa bestämmelser skall det som huvudregel inte behöva göras någon bedömning av om patienten i fråga innehar skjutvapen.

Rikspolisstyrelsen föreslås få en formell rapporteringsskyldighet i förhållande till regeringen på området för civila skjutvapen.

I knivförbudslagen införs ett förbud mot att inneha knivar m.m. i fordon på allmän plats. Vidare föreslås att en särskild straffskala för grovt brott införs.

Uppgift i ärende enligt vapenlagen skall inte få lämnas ut om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning, oberoende av om uppgiften återfinns i ett vapenregister eller inte.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2000.

Vapenlagen

Allmänt

Den nu gällande vapenlagen trädde i kraft år 1996 (prop. 1995/96:52, bet. JuU12, rskr. 146). Lagen innehåller föreskrifter om enskildas och organisationers m.fl. befattnings med vapen och ammunition. Den är alltså inte tillämplig på staten. Vapenlagen kompletteras av vapenförordningen (1996:70) och av föreskrifter och allmänna råd som utfärdats av Rikspolisstyrelsen (RPS FS 1996:6 FAP 551-3). Knivar, andra stick- och skärvapen samt vissa andra föremål som, utan att vara skjutvapen, är ägnade att användas som vapen vid brott mot liv eller hälsa faller utanför lagens tillämpningsområde och regleras i knivförbudslagen.

I motionerna 1998/99:Ju214 (s) och 1998/99:Ju218 (mp) begärs skärpningar i vapenlagen som bl.a. innebär skärpta krav för att bevilja vapentillstånd. Vissa vapentillstånd bör också enligt motionärerna tidsbegränsas.

Regeringen framhåller i propositionen att vapenlagstiftningen måste utgöra ett effektivt och trovärdigt instrument för att förhindra att vapen kommer till brottslig användning. Med hänsyn härtill är det enligt regeringen viktigt att se till att vapenlagstiftningen förmår upprätthålla principen att tillstånd till innehav av skjutvapen inte skall beviljas annat än när det är motiverat med hänsyn till ändamålet och den sökandes behov av vapnet. Även i övrigt måste vapenlagstiftningen vara ändamålsenlig och medverka till en hög säkerhetsnivå när det gäller hanteringen av skjutvapen och ammunition. I detta syfte har regeringen i detta ärende föreslagit vissa skärpningar i vapenlagen bl.a. i fråga om möjligheterna att erhålla tillstånd till innehav av skjutvapen, tillståndens utformning och vapnens förvaring och transport. Regeringen har härvid vägt intresset av att förhindra illegal användning av skjutvapen mot intresset av att seriös verksamhet som innefattar användning av skjutvapen även i framtiden skall kunna utövas.

Utskottet uttalade sig i samband med att den nuvarande vapenlagen infördes över några motionsyrkanden rörande skärpningar av vapenlagstiftningen. Utskottet anförde därvid att det såg med oro på det ökande våldet i samhället och på den stora användningen av skjutvapen och andra vapenanordningar i brottslig verksamhet. Mot denna bakgrund var det enligt utskottets mening tillfredsställande att regeringen tillsatt en utredning med uppgift att göra en genomgripande översyn av vapenlagstiftningen med inriktning på att förebygga våldsbrott (bet. 1995/96:JuU12 s. 12 f).

Utskottet vidhåller att det ökande våldet i samhället och den stora användningen av vapen i brottslig verksamhet är oroväckande. Mot den bakgrunden ser utskottet i princip positivt på de förslag regeringen lägger fram i propositionen. Utskottet återkommer dock i det följande till vissa enskildheter i de framlagda förslagen. Genom regeringens proposition föreslås vissa skärpningar i vapenlagstiftningen. Motionerna 1998/99:Ju214 och Ju218 avstyrks i här behandlade delar.

Ett allmänt krav för att enskilda skall få vapentillstånd är sedan länge att sökanden har behov av vapnet. I det nu föreliggande förslaget preciseras detta så att sökanden skall ha behov av vapnet för ett godtagbart ändamål.

I motion 1999/2000:Ju10 (mp) begärs att begreppet behov i lagtexten ersätts med ett krav på att sökanden skall ha giltigt skäl att inneha skjutvapen.

Ett liknande förslag lämnades av 1995 års vapenutredning. Som skäl för sitt förslag anförde utredningen bl.a. att begreppet behov är ett subjektivt uttryck och att begreppet giltigt skäl på ett bättre sätt markerar att det är samhället som sätter gränserna för vad som skall anses vara ett befogat innehav (SOU 1998:44 s. 120 f).

Regeringen anför som skäl för sitt förslag att begreppet behov sedan länge är väl inarbetat i svensk vapenlagstiftning och fyller en viktig funktion vid prövningen av tillstånd för vapen som skall användas till skjutning. En person som inte har behov av att inneha ett sådant vapen bör enligt regeringen inte heller kunna beviljas tillstånd till detta. I tillämpningen torde begreppet ges ett objektivt innehåll. Vid prövningen av om kriteriet är uppfyllt görs således en bedömning utifrån de kriterier som uppställs i lagstiftningen. Det är alltså inte den enskildes subjektiva uppfattning som är avgörande för om behov kan anses föreligga eller inte. Regeringen framhåller i sammanhanget

att användningen av begreppet behov inte lett till några större tolknings- och tillämpningsproblem. Enligt regeringen finns det emellertid skäl att förtydliga lagtexten på så sätt att det klart framgår att behovet skall ta sikte på ett godtagbart ändamål. Detta ligger enligt regeringen i linje med utredningens resonemang.

Utskottet delar regeringens överväganden i frågan. Motion 1999/2000:Ju10 avstyrks i denna del.

Vapengarderoben

I motion 1999/2000:Ju7 (m) framhåller motionärerna att möjligheterna att få tillstånd för mer än sex vapen i vapengarderoben bör utvidgas. Motionärerna bakom motion 1999/2000:Ju10 (mp) vill å andra sidan begränsa vapengarderoben till tre vapen. I motionerna 1999/2000:Ju8 (m) och 1999/2000:Ju9 (c) begärs att propositionens förslag om en mer ingående tillståndsprövning för innehav av fler än fyra vapen skall avslås.

Den s.k. vapengarderoben omfattar det antal vapen som en jägare normalt bör medges tillstånd att förvärva för jakt. Frågan regleras inte i vapenlagen, utan i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen. Härav följer att vapengarderoben får omfatta högst sex vapen. Enhandsvapen och salongsgevär räknas inte in i vapengarderoben eftersom det för att tillstånd skall beviljas för dessa kategorier av vapen ställs högre krav på sökanden än att jägarexamen avlagts. Inte heller räknas extra pipor till vapen in i vapengarderoben. Tillstånd till fler än sex vapen bör enligt föreskrifterna medges endast om ett mycket kvalificerat behov föreligger. Jägaren får i stället anpassa sitt vapeninnehav till vapengarderoben och den jakt som faktiskt bedrivs (RPS FS 1996:6 FAP 551-3 4:4-7).

1995 års vapenutredning föreslog att vapengarderoben skulle inskränkas till tre vapen. Som skäl för sitt förslag hänvisade utredningen till en undersökning som visar att den genomsnittlige vapeninnehavaren endast innehar två till tre vapen och anförde att detta alltså torde vara en jägares normalbehov. Föreslagen inskränkning torde enligt utredningen också ligga i linje med vapenutredningens grundtanke att antalet vapen i samhället bör reduceras (SOU 1998:44 s. 130).

Regeringen är av uppfattningen att vapengarderoben bör behållas oförändrad, men att det vid beviljande av tillstånd att inneha fler än fyra jaktvapen skall göras en något mera ingående prövning av sökandens behov än vad som sker i dag. Bestämmelserna om vapengarderoben och den utvidgade prövningen bör enligt regeringen tas in i vapenförordningen.

Som skäl för sitt förslag anger regeringen att det saknas skäl att ifrågasätta vapengarderobens nuvarande omfattning i den bemärkelsen att det sannolikt finns relativt många jägare vars verkliga behov uppgår till sex jaktvapen. Vidare fyller vapengarderoben enligt regeringen en viktig funktion såsom riktmärke vid prövning av ansökningar om vapentillstånd. Vapengarderoben bör därför behållas oförändrad. Samtidigt anser regeringen att man inte kan bortse från den statistik som visar att de flesta jägare endast skaffar ett mindre antal vapen. Mot den bakgrunden är det enligt regeringen inte rimligt att enbart det förhållandet att en person avlagt jägarexamen skall ge upphov

till en presumtion att han eller hon har behov av så många som sex jaktvapen. Mer rimligt vore enligt regeringen att begränsa detta antal till fyra. Vid ansökan om fler än fyra vapen bör det således åligga sökanden att visa att behov härav föreligger. Kravet på den enskilde i detta avseende bör enligt regeringen inte ställas alltför högt så länge antalet håller sig inom vapengarderobens ram. I normala fall torde det räcka att sökanden på ett trovärdigt sätt kan motivera behovet med utgångspunkt från sina jaktvanor och sammansättningen av sin vapengarderob.

Utskottet har i ett tidigare sammanhang uttalat sig i frågan om vapengarderobens omfattning, nämligen med anledning av ett förslag som 1987 års vapenutredning lämnade. Utskottet uttalade då att det hyste stark tvekan till om det fanns någon beaktansvärd brottsförebyggande effekt i utredningsförslaget om begränsning av antalet vapen i vapengarderoben och ifrågasatte utredningens förslag i den delen (bet. 1989/90:JuU29 s. 33 f).

Utskottet konstaterar att regeringens förslag innebär en behovsprövning i tre steg. Om den sökande har jägarexamen är utgångspunkten att behov föreligger av fyra vapen. Om den sökande begär tillstånd för fem eller sex vapen räcker det i normala fall att han – utöver sin jägarexamen – på ett trovärdigt sätt kan motivera behovet med utgångspunkt i sina jaktvanor och sammansättningen av sin vapengarderob. Tillstånd för innehav av fler än sex skjutvapen för jakt bör enbart beviljas den som kan styrka ett mycket kvalificerat behov. Detta innebär enligt utskottets mening en väl gjord avvägning mellan de olika intressen som gör sig gällande. Utskottet delar alltså de överväganden regeringen har gjort i frågan. Motionerna 1999/2000:Ju7, Ju8, Ju9 och Ju10 avstyrks i nu behandlade delar.

Tidsbegränsade vapentillstånd

I motion 1999/2000:Ju10 (mp) framhålls att regeringens förslag att tidsbegränsa tillstånd för vissa typer av vapen bör utvidgas till att omfatta även övriga skjutvapen för målskytte och skydd samt enhandsvapen för jakt, då det saknas anledning att inneha sådana vapen om det aktiva utövandet upphör. I motion 1999/2000:Ju8 (m) framhålls å andra sidan att det bör vara möjligt att i vissa fall få ett tidsbegränsat tillstånd förlängt även om tillståndsinnehavaren inte längre aktivt tränar och tävlar.

Regeringen anför att det teoretiskt sett är möjligt att tidsbegränsa alla innehavstillstånd. En sådan ordning skulle kunna motiveras av det generella kravet att det inte får finnas risk för att ett vapen kan komma att missbrukas. Detta skulle enligt regeringen emellertid kräva en alltför resurskrävande administration, varför tidsbegränsade tillstånd för alla typer av skjutvapen inte bör komma i fråga. Frågan är då för vilka typer av skjutvapen det är särskilt motiverat att tidsbegränsa tillstånden. En lämplig avgränsning är härvid enligt regeringen att låta tidsbegränsade tillstånd komma i fråga främst för sådana skjutvapen som är särskilt stöldbegrärliga eller särskilt farliga. Dit hör enligt regeringen enhandsvapen som i förhållande till sitt totala antal är mycket stöldbegrärliga. Eftersom de är lätta att ta med sig och gömma utgör de också en särskild fara. De torde dessutom vara mycket eftertraktade i kriminella kretsar. Att tidsbegränsa tillstånden för sådana

skjutvapen framstår därför enligt regeringen som väl motiverat. Enhandsvapen som inte kan avfira mer än ett skott utan omladdning bör dock kunna undantas då de generellt sett bedöms som mindre farliga. En annan typ av skjutvapen för vilka tillstånden bör tidsbegränsas är enligt regeringen helautomatiska vapen eftersom dessa på grund av sin eldkapacitet utgör en särskild fara.

I fråga om jaktvapen anför regeringen att även dessa, inte minst hagelgevär, är stöldbegärliga och används i samband med våldsbrottslighet. Vid prövningen av tillstånd till innehav av sådana vapen anses dock kravet på behov i regel uppfyllt redan i och med att den sökande har avlagt jägarexamen. En sådan examen gäller utan begränsning i tiden. Således skulle det endast bli fråga om en lämplighetskontroll vid en förnyad prövning i dessa fall. Kontrollen av en innehavares lämplighet bör emellertid ske på andra sätt än genom att tillstånden tidsbegränsas. Det bör därför inte enligt regeringen komma i fråga att tidsbegränsa tillstånd för innehav av jaktvapen. Detta gäller dock inte enhandsvapen för flerskott där tillståndet alltså bör tidsbegränsas på samma sätt som för andra sådana vapen.

Även enligt nuvarande reglering finns det möjlighet att i vissa fall tidsbegränsa ett tillstånd. Denna möjlighet bör enligt regeringen finnas kvar eftersom det kan finnas anledning att tidsbegränsa tillstånden även för andra vapen än helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott, nämligen när det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att vapnet inte kommer att behövas varaktigt.

Utskottet finner inte skäl att göra någon annan bedömning än regeringen i frågan om vilka vapentillstånd som bör tidsbegränsas. När det gäller prövningen av i vilka fall tidsbegränsade tillstånd skall förlängas bör det liksom i övriga fall vara avgörande att den enskilde har behov av vapnet för ett godtagbart ändamål. Någon anledning för riksdagen att införa särskilda regler för förlängning av tillstånd finns enligt utskottet inte. Motionerna 1999/2000:Ju8 och Ju10 avstyrks i denna del.

Udda ändamål

I motion 1999/2000:Ju10 (mp) begärs att frågan om s.k. udda ändamål skall regleras i vapenlagen.

Regeringen föreslår i propositionen att det bör vara möjligt att meddela tillstånd till innehav av skjutvapen för s.k. udda ändamål, t.ex. för räddningstjänsten för att punktera gasbehållare vid eldsvåda, till företag för att testa och utveckla produkter såsom skottsäkra västar, till bönder och slakteripersonal för att avliva tamboskap och till anordnare av utbildning i jägarexamen för utlåning av vapen för övning. Sådana tillstånd bör dock få meddelas endast om det föreligger synnerliga skäl och först efter yttrande av Rikspolisstyrelsen. Det är enligt regeringen tillräckligt att frågan regleras i vapenförordningen.

Utskottet konstaterar att vapenlagen innehåller de grundläggande kraven för när tillstånd att inneha vapen kan meddelas. Huvudregeln är som redan framgått att den enskilde kan beviljas tillstånd för ett vapen som han behöver för ett godtagbart ändamål. De närmare föreskrifterna om vad som krävs för

tillstånd följer av vapenförordningen och Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen. Mot den bakgrunden framstår det enligt utskottet som tillräckligt att frågan om s.k. udda ändamål regleras i vapenförordningen. Motion 1999/2000:Ju10 avstyrks i denna del.

I motion 1999/2000:Ju9 (c) framhålls att det finns vissa ändamål för vilka särskilda tillstånd inte bör krävas, t.ex. avlivning av husdjur.

Enligt vad utskottet inhämtat har regeringen i samband med handläggningen av ärendet erhållit synpunkter på att det bör klarläggas i vilken utsträckning vapen, där tillståndet beviljats för visst ändamål, t.ex. jakt, får användas för t.ex. avlivning av husdjur. Justitiedepartementet avser med anledning härav att se över frågan och överväga om ett särskilt förtydligande bör göras vid omarbetningen av vapenförordningen.

Utskottet konstaterar att frågan är föremål för en översyn. Någon anledning för riksdagen att göra ett särskilt uttalande i frågan finns inte. Motion 1999/2000:Ju9 avstyrks i denna del.

Helautomatiska skjutvapen

I motion 1999/2000:Ju9 (c) framhålls att civila aldrig bör beviljas tillstånd att inneha helautomatiska vapen.

Regeringen anser att det kan ifrågasättas om det är motiverat att civilpersoner över huvud taget tillåts att inneha helautomatiska skjutvapen. Samtidigt framhåller regeringen att det av riksdagens försvarsbeslut för åren 1997–2000 framgår att de frivilliga försvarsorganisationerna, däribland Frivilliga skytterörelsen, intar en viktig roll i vårt totalförsvar och att det inom dessa organisationers verksamhet används helautomatiska vapen. Av dessa skäl finns det enligt regeringen inte förutsättningar att nu införa ett totalförbud mot civilt innehav av helautomatiska vapen. Däremot bör det för att en sökande skall erhålla tillstånd att inneha helautomatiska skjutvapen, förutom de krav som gäller i dag, krävas att sökanden är aktiv medlem i en av Försvarsmakten godkänd skyttesammanslutning.

Utskottet vill i sammanhanget påpeka att det är av största vikt att tillstånd att inneha helautomatiska vapen beviljas med stor restriktivitet. Mot bakgrund av de skäl regeringen anfört delar utskottet dock regeringens uppfattning att det för närvarande inte finns förutsättningar att införa ett totalförbud. Motion 1999/2000:Ju9 avstyrks i denna del.

Svartkrutsvapen

I motion 1999/2000:Ju6 (m) begärs att kravet på vapentillstånd skall tas bort för mynningsladdade svartkrutsvapen som endast används för tävlingsskytte.

Svartkrutsvapen är vapen som laddas med svartkrut och blykula. De kan vara såväl mynningsladdade som patronladdade. Mynningsladdade skjutvapen laddas med lösa ingredienser som alla förs in från mynningen, medan patronladdade vapen laddas med färdigpreparerade patroner. De svartkrutsvapen som är tillverkade före år 1890 är inte tillståndspliktiga. De nytillverkade kopiorna av sådana vapen är däremot tillståndspliktiga. För att erhålla

tillstånd att inneha dessa krävs liksom för moderna skjutvapen att skytteprov skall avläggas.

Frågan om huruvida det bör krävas tillstånd för att inneha kopior av äldre vapen såsom svartkrutsvapen behandlas inte i regeringens förslag. Den har däremot behandlats tidigare i olika sammanhang. Senast behandlades frågan i proposition 1990/91:130 om ändringar i vapenlagen (s. 30). Därvid framhöll regeringen att många av dessa vapen har en väl fungerande skjutmekanism och används bl.a. för tävlingsskytte. Det fanns därför enligt regeringen inte skäl att slopa kravet på tillstånd för sådana vapen. Utskottet uttryckte vid behandlingen av propositionen inte någon annan åsikt (bet. 1990/91:JuU33).

Utskottet finner inte skäl föreligga att införa ett undantag från bestämmelserna om vapentillstånd för mynningsladdade svartkrutsvapen. Som tidigare anförts har de svartkrutsvapen som används vid tävlingsskytte en väl fungerande skjutmekanism. De bör alltså i likhet med andra skjutvapen vara underkastade kraven på vapentillstånd. Motion 1999/2000:Ju6 avstyrks.

Tårgasspray

I motion 1999/2000:A807 (fp) begärs att möjligheten för utsatta kvinnor att få tillstånd att inneha tårgasspray skall utvidgas.

Tårgasanordningar har sedan lång tid tillbaka omfattats av vapenlagen och varit underkastade samma krav på tillstånd m.m. som skjutvapen. I förarbetena till den nuvarande vapenlagen ansåg regeringen att det saknades skäl att i det sammanhanget överväga att ändra denna ordning. Även om risken är liten att någon skall tillfogas allvarliga skador av tårgas, har tårgasanordningar karaktären av vapen. Syftet är att under en begränsad tid fysiskt sätta en person ur spel. Utöver de polisiära användningsområdena är tårgasanordningarna avsedda att användas i självförsvar. De är emellertid lika effektiva som angreppsvapen. Det har bl.a. visat sig att tårgassprayer ofta kommer till användning vid rån och liknande överfall (prop. 1995/96:52 s. 69 f, bet. JuU12 s. 7 f).

I vilken utsträckning tillstånd bör beviljas för tårgasanordningar eller andra tillståndspliktiga sprayer regleras inte i vapenlagen, utan i vapenförordningen. Av 2 kap. 5 § 3 vapenförordningen framgår att tillstånd till innehav av gasvapen endast får meddelas för tjänst eller annan särskild omständighet som medför ett synnerligt behov av gasvapen för personligt skydd. Bestämelsen kompletteras av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till vapenlagstiftningen (RPS FS 1996:6 FAP 551-3 6.2). I dessa anges att tillståndsgivningen beträffande gaspistoler eller andra likartade vapen – t.ex. spray – bör vara mycket restriktiv och att tillstånd endast bör beviljas undantagsvis, när ett synnerligen starkt behov föreligger.

Under hösten 1993 inledde Rikspolisstyrelsen en försöksverksamhet där hotade kvinnor som komplement till s.k. trygghetspaket efter vederbörlig tillståndsprövning i varje enskilt fall utrustades med peppar- eller tårgasspray. Försöksverksamheten pågick t.o.m sommaren 1997. Den skulle därefter enligt ett beslut av riksdagen i november 1993 utvärderas av Rikspolisstyrelsen.

Utskottet ställde sig positivt till försöksverksamheten (bet. 1995/96:JuU12 s. 9). När utskottet senast uttalade sig i frågan i februari 1998 hade dock utvärderingen fördröjts bl.a. beroende på svårigheter att få fram ett tillräckligt stort underlag för att utvärderingen skulle bli meningsfull. Utskottet påtalade därvid att en utvärdering av verksamheten var av avgörande betydelse för att frågor om t.ex. en utvidgning av verksamheten eller tillåtande av skyddsspray skulle kunna övervägas. En utvärdering av verksamheten borde därför presenteras snarast. Därvid kunde även utländska erfarenheter vägas in. Den omständigheten att underlaget för en utvärdering var begränsat borde enligt utskottets mening inte hindra att erfarenheterna av försöket redovisades. Detta tillkännagavs regeringen. Något uttalande i sak ansåg sig utskottet inte berett att göra vid det tillfället (bet. 1997/98:JuU18 s. 8 f).

Rikspolisstyrelsen redovisade sitt uppdrag att utvärdera försöksverksamheten till regeringen i en skrivelse av den 1 juni 1999. Utvärderingen av verksamheten har gjorts av Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet. Den har genomförts som en intervjuundersökning. Sju polismän som har ansvarat för sprayerna i de sammanlagt fyra län som ingått i försöksverksamheten har intervjuats. Vidare har 6 av de 16 kvinnor som tilldelats sprayer intervjuats. Av slutsatserna från undersökningen följer att samtliga intervjuade kvinnor uppgivit att de känt sig tryggare när de hade en peppar- eller tårgasspray. Tryggheten bestod framför allt i att kunna göra någonting själva om de skulle hamna i en hotfull situation. Ingen av de intervjuade kvinnorna hade emellertid använt sin spray. Av slutsatserna följer vidare att försöksverksamheten bedrivits på olika sätt i de fyra försökslänerna. Den polis som varit ansvarig i respektive distrikt har haft stort inflytande över verksamhetens utformning, vilket har lett till att verksamheten inte har bedrivits alls i ett par distrikt. Av distrikten hade endast två haft klart uppsatta kriterier för vad som skulle krävas av kvinnorna för att få tillstånd att inneha spray. Dessa har dock inte dokumenterats skriftligt. Inställningen till sprayens för- och nackdelar har varierat kraftigt bland de intervjuade poliserna. Utredaren framhåller i utvärderingen att det är tveksamt om resultaten i utvärderingen kan generaliseras till att gälla samtliga som beviljats skyddsspray eftersom så få kvinnor har deltagit i intervjuerna. Utredaren påtalar också att det förefaller vara få kvinnor som ansökt om att få en skyddsspray, vilket kan bero på brister i informationen om denna möjlighet.

Rikspolisstyrelsen drar utifrån utvärderingen slutsatsen att verksamheten verkar ha fungerat väl utifrån de hotade kvinnornas perspektiv. De resultat som presenterats i utvärderingen talar enligt Rikspolisstyrelsen i sig inte emot en permanent verksamhet inom polisen med tillfälligt beviljande av vapenlicens för tårgasspray och utlåning av spray till kvinnor som utsätts för en särskilt allvarlig hotbild. Rikspolisstyrelsen anser dock att det finns en principiell frågeställning avseende de mer långsiktiga konsekvenserna som först måste utredas/besvaras, nämligen om man lagtekniskt skall avgränsa möjligheten att få en lånelicens till att enbart gälla kvinnor. Det är enligt Rikspolisstyrelsen betydligt rimligare att förutsättningarna för en sådan licens kommer att avse hotbilden och den hotades förmåga att skydda sig på annat sätt än med skyddsspray. Detta skall då bedömas för var och en som ansöker. Även om fler kvinnor än män troligen kommer att uppfylla de krite-

rier som kan komma att ställas upp måste det dock beaktas att ett icke oansenligt antal män också kan komma i fråga. Det kommer förmodligen också att bli aktuellt för flera olika typer av brott. Rikspolisstyrelsen framhåller vidare att det om en permanent verksamhet införs måste upprättas standardiserade föreskrifter och riktlinjer för verksamheten av Rikspolisstyrelsen.

Utvärderingen bereds för närvarande i Justitiedepartementet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att utsatta kvinnor erhåller erforderligt skydd och stöd från samhället. Utlåning av tårgasspray kan vara ett sätt att skydda dessa kvinnor. Utskottet är dock inte berett att nu ta ställning till frågan om tillåtande av tårgasspray utan vill avvakta den pågående beredningen av frågan. Motion 1999/2000:A807 avstyrks i nu behandlad del.

Skjutvapen för prydnadsändamål m.m.

I motionerna 1999/2000:Ju7 (m), 1999/2000:Ju8 (m) och 1999/2000:Ju9 (c) begärs att regeringens förslag att tillstånd att inneha skjutvapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde skall få meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart avslås.

Skjutvapen med samlings-, prydnads- eller särskilt affektionsvärde utgör hela 10–15 %, eller mellan 200 000 och 350 000 av landets registrerade skjutvapen. Enligt regeringen framstår behovet av att inneha skjutvapen för sådant ändamål som mindre framträdande jämfört med andra ändamål för vilka tillstånd kan meddelas, t.ex. jakt eller målskytte. Det finns därför anledning enligt regeringen att vara mer restriktiv i fråga om tillstånd till innehav av prydnads- och minnesvapen än vad som är fallet i dag. Enligt regeringen bör det som huvudregel krävas att vapnet görs varaktigt obrukbart. Eftersom det kan finnas omständigheter som i det enskilda fallet framstår som onödigt betungande för den enskilde och som motiverar att vapnet får behållas i brukbart skick, t.ex. att vapnet är mycket värdefullt eller speciellt eller att innehavaren av vapnet i en inte alltför avlägsen framtid avser att söka tillstånd för att bruka det för skytte, bör dock en möjlighet till undantag från huvudregeln införas.

Utskottet delar regeringens bedömningar i frågan. Utskottet vill i det sammanhanget framhålla att risken för en betydande kapitalförstöring och att delar av kulturarvet går förlorat är begränsad då det om vapnet är mycket värdefullt eller speciellt skall kunna beviljas undantag från regeln om att vapnet skall göras varaktigt obrukbart. Motionerna 1999/2000:Ju7, Ju8 och Ju9 avstyrks i aktuella delar.

Vapentillstånd för psykiskt störda personer m.fl.

I motion 1999/2000:Ju9 (c) påtalas att ett vapentillstånd bör kunna återkallas om en person gör sig skyldig till grovt rattfylleri eller upprepad grov brottslighet. I motionerna 1998/99:Ju223 (kd), 1998/99:Ju904 (m) och 1999/2000:Ju901 (m) begärs att möjligheterna för psykiskt störda personer att inneha vapen begränsas. I motion 1999/2000:Ju8 (m) begärs slutligen att

läkare skall ges en undantagslös skyldighet att anmäla om en patient på grund av psykisk störning är olämplig att inneha skjutvapen.

Som ett allmänt krav för att få tillstånd att inneha skjutvapen anges i 2 kap. 5 § vapenlagen att tillstånd får meddelas endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. Av Rikspolisstyrelsen föreskrifter och allmänna råd följer att en förutsättning för tillstånd är att sökanden gjort sig känd som pålitlig, omdömesgill och laglydig. Härvid skall bl.a. beaktas om sökanden har gjort sig skyldig till brott, har brustit i skötsamhet i nykterhets-hänseende eller lider av en psykisk störning (RPS FS 1996:6 FAP 551-3 3.2).

Har tillstånd meddelats skall tillståndet återkallas enligt 6 kap. 1 § vapenlagen bl.a. om innehavaren har visat sig vara olämplig att inneha vapen. Enligt Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd bör en persons fortsatta vapeninnehav regelmässigt omprövas när innehavaren dömts för grov brottslighet eller grovt rattfylleri, förfallit till allvarlig asocialitet, missbrukar alkohol eller narkotika eller har drabbats av en sådan sjukdom att hans lämplighet kan ifrågasättas, t.ex. en allvarlig ålders- eller personlighetsförändring som ger utslag i aggressioner, eller en allvarlig psykisk störning (RPS FS 1996:6 FAP 551-3 17.1).

Enligt regeringen är en förutsättning för att en korrekt prövning skall kunna göras av ett tillståndsärende att erforderlig information erhålls om sökanden/tillståndsinnehavaren. En fråga som uppkommer i detta sammanhang är hur man effektivt skall kunna förhindra att personer som på grund av en psykisk störning är olämpliga att inneha vapen trots det innehar vapen. I detta avseende påtalar regeringen vissa problem, nämligen dels att läkare inom den slutna psykiatriska vården inte fullgör den anmälningsskyldighet de har enligt nuvarande lagstiftning, dels att patienter inom öppenvården inte omfattas av anmälningsskyldigheten. Regeringen föreslår mot bakgrund härav att läkares anmälningsskyldighet utvidgas till att gälla även beträffande patienter inom den öppna psykiatriska vården. Vidare skall anmälningsskyldigheten förenklas på så sätt att någon bedömning av om patienten i fråga innehar skjutvapen inte skall behöva göras, utan anmälan skall ske i samtliga fall som en person bedöms vara olämplig att inneha vapen. Ett undantag föreslås dock för det fall att det med hänsyn till omständigheterna står klart för läkaren att patienten inte innehar tillstånd för skjutvapen. Regeringen betonar härvid att undantaget endast avser uppenbara fall.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det redan i dag är möjligt att återkalla en persons vapentillstånd om han eller hon gör sig skyldig till grovt rattfylleri, vissa brott av allvarligare slag eller upprepad brottslighet. Motion 1999/2000:Ju9 är således tillgodosedd och avstyrks.

Utskottet går vidare in på frågan om hur man skall förhindra att personer som på grund av psykisk störning är olämpliga att inneha skjutvapen har tillstånd härför. Som framgår ovan finns det redan i dag möjlighet att neka en person tillstånd i denna situation eller att återkalla hans eller hennes tillstånd. Problemet består i stället i svårigheterna för polisen att få in information om olämpligheten. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om en utökad anmälningsskyldighet för läkare inom den psykiatriska vården. Den avvägning som regeringen gjort i fråga om anmälningsskyldigheten framstår enligt

Förvaring av skjutvapen

I motion 1998/99:Ju223 (kd) begärs att ett krav införs på att alla personer som innehar skjutvapen skall förvara dessa i säkerhetsskåp. I motion 1999/2000:Ju9 (c) begärs att ett undantag från förvaringsbestämmelserna införs i vapenlagen för det fall att vapeninnehavaren vistas i jaktstuga eller på liknande plats.

Utskottet konstaterar att regeringen i propositionen föreslår att förvaringsbestämmelserna skärps på så sätt att skjutvapen alltid skall förvaras i säkerhetsskåp eller i annat lika säkert förvaringsutrymme, t.ex. i en vapenkassur när de inte används. Motion 1998/99:Ju223 i denna del är härigenom tillgodosedd och avstyrks.

I fråga om förvaring av skjutvapen och ammunition gäller såsom huvudregel enligt 5 kap. 1 § vapenlagen att innehavaren skall ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk att någon obehörig kommer åt den. När vapnen inte hålls under uppsikt skall de således förvaras i säkerhetsskåp eller annat lika säkert utrymme.

Vad gäller den situationen att ett jaktlag under ett antal dagar uppehåller sig i en jaktstuga kan det enligt regeringen framstå som mindre rimligt att kräva förvaring i säkerhetsskåp. Något särskilt undantag för den situationen bör dock enligt regeringen inte göras, utan här får i stället huvudregeln tillämpas. Närmare hur kravet på uppsikt bör uppfyllas får bedömas utifrån den konkreta situationen. Rikspolisstyrelsens föreskrifter bör dock ge viss ledning härvidlag.

Det kan i sammanhanget nämnas att det av Rikspolisstyrelsens nu gällande föreskrifter och allmänna råd framgår att vapen som medförs vid jakt bör förvaras under ständig tillsyn. Vapnet kan dock tillfälligtvis förvaras utan tillsyn om det delas och den vitala delen medtas och förvaras under ständig tillsyn. Vapnets huvuddel skall då förvaras väl gömd och om möjligt fastlåst (RPS FS 1996:6 FAP 551-3 16.2.3).

Utskottet delar regeringens bedömning att något undantag från förvaringsbestämmelserna för den angivna situationen inte bör göras i lagen. Närmare hur kravet på uppsikt bör uppfyllas får bedömas utifrån den konkreta situationen med beaktande av modern teknik. Rikspolisstyrelsens föreskrifter bör ge viss ledning härvidlag. Motion 1999/2000:Ju9 avstyrks i här behandlad del.

I motionerna 1999/2000:Ju9 (c) och 1999/2000:Ju11 (m) begärs att regeringens förslag om utökad rätt för polisen att få tillträde hos vapeninnehavaren för att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs avslås. I motion 1999/2000:Ju10 (mp) begärs att brister i förvaringen av vapen skall sanktioneras med en straffbestämmelse.

I dag har tillståndsmyndigheterna inte någon direkt befogenhet att kontrollera hur en enskild vapeninnehavare förvarar sina skjutvapen. Myndigheten kan endast tillfråga sökanden om hur han eller hon avser att lösa förvaringsfrågan. Att förvaring i säkerhetsskåp uppställs som ett krav innebär i prakti-

ken att möjligheterna att kontrollera förvaringsbestämmelserna ökar, tillståndsmyndigheten kan t.ex. fordra att vapeninnehavaren på något sätt styrker att han uppfyller kravet. För att meddela tillstånd till innehav av skjutvapen kan myndigheten således kräva att sökanden företer intyg om installerat säkerhetsskåp eller kvitto på inköpet av ett sådant.

Från bl.a. tillståndsmyndigheter och utredare av våldsbrottslighet har det framställts önskemål om möjlighet till vidare kontroll av förvaringen, så som att inspektion av förvaringen skulle få företas. Regeringen är av uppfattningen att en sådan kontrollmöjlighet skulle kunna fylla en viktig funktion. Enligt regeringen skulle blotta vetskapen om att en sådan inspektion kan komma att företas med stor sannolikhet bidra till att förvaringsbestämmelserna följs i större utsträckning än i dag. Vidare skulle en inspektion utgöra ett bra tillfälle för tillståndsmyndigheten att lämna information och råd till vapenägaren om hur risken för stöld av skjutvapen på olika sätt kan minskas. En möjlighet till kontroll skulle naturligtvis också bidra till att uppdaga fall där förvaringen missköts. Enligt regeringens mening bör en sådan kontrollmöjlighet gälla generellt. Vid utformningen av bestämmelsen måste dock integritetsaspekten beaktas. Således bör bestämmelsen utformas som en skyldighet för den som innehar vapen att på begäran låta polismyndigheten få tillträde till det utrymme där förvaring sker. Vidare skall en begäran om att få kontrollera förvaringen meddelas inom rimlig tid innan den skall äga rum. Kontrollen skall endast få avse det utrymme där förvaring sker och innefattar inte någon rätt att undersöka annan egendom i vapeninnehavarens besittning än den som omfattas av vapentillståndet eller är av omedelbar betydelse för förvaringen.

Vad gäller frågan om straffansvar föreslog 1995 års vapenutredning att straffansvar skulle införas för överträdelse av de allmänna förvaringsbestämmelserna. Utredningen anförde som skäl för sitt förslag bl.a. följande. Antalet förkomna eller tillgripna skjutvapen är, trots att förvaringsbestämmelserna skärptes år 1992, alltså oroväckande högt. Utredningen är i och för sig av uppfattningen att vapeninnehavarnas förvaringsmetoder förbättrats avsevärt efter de senaste årens fokusering på vikten av en god förvaring. Fortfarande förekommer det dock att vapeninnehavare uppenbart nonchalerar de bestämmelser som finns, vilket inte sällan resulterar i att skjutvapen hamnar på avvägar. Tydligt är alltså inte de nuvarande bestämmelserna om återkallelse av tillstånd m.m. tillräckliga för att alla vapeninnehavare skall inse hur viktigt det är att vapnen förvaras på ett tillfredsställande sätt. Det sagda leder till att frågan om att straffsanktionera förvaringsbestämmelserna aktualiseras. Härtill kommer att skärpningen av de allmänna förvaringsbestämmelserna innebär att de flesta av dem som i dag meddelats en särskild förvaringsföreskrift – och sålunda kan straffas för brott mot föreskriften – även fortsättningsvis är skyldiga att upprätthålla samma slags förvaring som de gör i dag, dock utan att framdeles riskera något straff för det fall bestämmelserna inte följs. Det straffbara området skulle alltså minska väsentligt, vilket knappast kan sägas ligga i linje med den övriga skärpningen av vapenlagstiftningen. Denna omständighet talar starkt för att även de allmänna förvaringsbestämmelserna skall straffsanktioneras (SOU 1998:44 s. 248 f).

Regeringen anser inte att någon straffbestämmelse bör införas. Enligt regeringen bör kriminalisering som metod för att söka hindra överträdelse av olika normer i samhället användas med försiktighet. Innan man beslutar att kriminalisera ett visst handlande bör man undersöka om det finns andra medel för att motverka detsamma. Enligt regeringen torde vetskapen om att tillståndsmyndigheten kan kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs, och därmed vetskapen om risken för att tillståndet återkallas om förvaringen visar sig vara bristfällig, leda till att förvaringsbestämmelserna efterlevs i högre utsträckning än vad som är fallet i dag. Mot den bakgrunden framstår en kriminalisering av förvaringsbestämmelserna som mindre angelägen. Att inte införa någon straffbestämmelse innebär också att det integritetsintrång som en kontroll kan medföra begränsas. Kontrollen skall således inte syfta till att uppdaga brottsliga gärningar, utan får i stället mer karaktären av en åtgärd för tillsyn av tillståndspliktig verksamhet. Ett ytterligare skäl mot att kriminalisera överträdelser i förvaringsbestämmelserna är enligt regeringen att en kriminalisering kan leda till att benägenheten att anmäla vapenstölder minskar. Det förhållandet att de som i dag meddelats en särskild förvaringsföreskrift även fortsättningsvis är skyldiga att upprätthålla samma slags förvaring utan att framdeles riskera något straff om bestämmelserna inte följs bör enligt regeringens mening inte vara avgörande för frågan om en kriminalisering.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det finns flera skäl att införa en möjlighet för tillståndsmyndigheten att kontrollera att förvaringsbestämmelserna följs. Detta får dock ställas mot det integritetsintrång som en utvidgad kontrollmöjlighet innebär. Med hänsyn tagen till intresset av att motverka den ökade användningen av vapen i brottsligheten måste emellertid höga krav ställas på att vapnen verkligen förvaras på föreskrivet sätt. Intresset härav överväger enligt utskottet det intrång åtgärden innebär för den enskilde. Regeringens förslag bör därför bifallas och motionerna 1999/2000:Ju9 och Ju11 avstyrkas i denna del.

I frågan om brister i förvaringen av vapen bör straffsanktioneras eller inte delar utskottet regeringens bedömning. Motion 1999/2000:Ju10 avstyrks i denna del.

Vapenhandlartillstånd

I motion 1999/2000:Ju8 (m) framhålls att kraven på vapenhandlartillstånd medför att även seriösa vapenhandlare i vissa fall, t.ex. en vapensmed som tillverkar vapen i en liten skala på beställning, kan få sina tillstånd indragna. Motionärerna kräver därför en översyn av bestämmelserna.

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 1992 skärptes bl.a. kraven för att kunna få tillstånd att bedriva handel med vapen (prop. 1990/91:130, bet. JuU33, rskr. 300). Vid sidan av de förutsättningar som tidigare gällde för vapenhandlare – att vara allmänt berättigad att driva handel och känd för ordentlighet och pålitlighet – infördes dessutom krav på såväl behövliga kunskaper som att verksamheten skall bedrivas yrkesmässigt. Ett tungt vägande skäl för att skärpa kriterierna för att bevilja vapenhand-

lartillstånd var att det inte ansågs rimligt med en mindre ingående prövning i dessa ärenden än i ärenden om vapentillstånd för eget behov.

Ett krav på att en verksamhet skall vara yrkesmässig innebär ett krav på en viss omfattning av en rörelse. Några tiotal transaktioner per år bör enligt förarbetena tjäna som lämplig riktlinje för kravet på yrkesmässighet vid handel med vapen (prop. 1990/91:130 s. 39).

I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd sägs angående kravet på yrkesmässighet att detta innebär att verksamheten skall vara vinstinriktad och ha en viss varaktighet eller åtminstone vara inriktad på en serie affärshändelser. Polismyndigheten skall vid sin bedömning av om tillstånd skall meddelas göra en prognos beträffande den tilltänkta verksamheten och avgöra om det är fråga om en seriös och yrkesmässig handelsverksamhet. Vid denna bedömning bör vägas in omfattningen av verksamheten varvid några tiotal transaktioner per år torde kunna vara ett nedre riktmärke. Den beräknade årsomsättningen bör också stå i rimlig proportion till lagerhållningen. Uppgifter om tilltänkt kundkrets, vilket utbud som planeras, i vilken affärslokal verksamheten skall bedrivas, öppettider och finansiering är omständigheter som bör beaktas (RPS FS 1996:6 FAP 551-3 12.1-4).

Enligt uppgift som utskottet inhämtat från Rikspolisstyrelsen har de skärpningar i fråga om vapenhandlartillstånd som trädde i kraft år 1992 medfört att ca 30 % av tillstånden återkallats. En sanering av branschen har således skett de senaste åren, vilket enligt polisen är tillfredsställande.

Utskottet har tidigare uttalat sig i fråga om motionsönskemål liknande de nu aktuella, senast i februari 1998. Utskottet hänvisade därvid till Vapenutredningens uppdrag och att det i detta även ingick att överväga frågor om tillstånd till handel med vapen (dir. 1995:39). Utredningens arbete borde enligt utskottet avvaktas (bet. 1997/98:JuU18 s. 7 f).

De ändringar som nu föreslås med anledning av Vapenutredningens betänkande innebär dels att tillstånd till vapenhandel alltid skall begränsas till sin omfattning såvitt avser vilka typer av skjutvapen samt vilket antal vapen som får innehas, dels att handeln med helautomatiska vapen väsentligt begränsas. Bestämmelserna om återkallelse föreslås vidare bli i princip obligatoriska.

Utskottet konstaterar att det i fråga om vilka krav som skall ställas på en person för att han eller hon skall ges tillstånd att handla med vapen inte nu föreslås någon ändring. Enligt utskottets uppfattning är dock nuvarande reglering utformad på ett ändamålsenligt sätt. Av de uppgifter utskottet inhämtat framgår att de regler för vapenhandel som gällt sedan år 1992 bl.a. lett till att en sanering skett bland vapenhandlarna. Att så skett är enligt utskottet också en nödvändig förutsättning för att begränsa åtkomsten av illegala vapen på marknaden. Någon anledning att nu göra en ytterligare översyn av bestämmelserna om vapenhandlartillstånd finns enligt utskottet inte. Motion 1999/2000:Ju8 avstyrks i denna del.

Illegal hantering av vapen

I motion 1999/2000:Ju12 (kd) begärs ytterligare åtgärder för att bekämpa den illegala vapenhandeln.

Regeringen föreslår i propositionen att Rikspolisstyrelsen skall ges en formell rapporteringsskyldighet i förhållande till regeringen på området för civila skjutvapen. Enligt förslaget bör Rikspolisstyrelsen årligen rapportera till regeringen om tillämpningen av vapenlagstiftningen och andra förhållanden av betydelse på området, bl.a. utvecklingen vad gäller stulna och förkomna skjutvapen samt införsel av illegala skjutvapen, redogörelse för övrig statistik på området och för det internationella arbete som Rikspolisstyrelsen deltar i.

Enligt uppgift från Rikspolisstyrelsen pågår för närvarande ett arbete att tillsammans med Säkerhetspolisen försöka kartlägga den illegala vapenhandeln ur ett nationellt och internationellt perspektiv.

Internationellt samarbete mot illegal vapenhandel pågår på flera plan. Bland annat bedrivs inom Förenta nationerna (FN) ett arbete som är särskilt inriktat på lätta vapen och handeldvapen. Det huvudsakliga syftet med detta arbete är att generellt minska förekomsten av dessa vapentyper i världen. Inom FN pågår vidare ett arbete att utarbeta en konvention om internationell, gränsöverskridande organiserad brottslighet och ett till denna hörande tilläggsprotokoll avseende illegal tillverkning och handel med vapen m.m. Sverige har välkomnat detta initiativ och ser positivt på arbetet. Även inom EU pågår ett omfattande arbete rörande förekomsten av skjutvapen. Bland annat håller kommissionen på att utvärdera vad tillämpningen av direktivet om kontroll av förvärv och innehav av vapen inneburit (91/477/EEG, jfr prop. 1995/96:52, bet. JuU12 och rskr. 146). Vidare arbetar man inom ramen för det säkerhetspolitiska samarbetet bl.a. med att bekämpa spridningen av handeldvapen och lätta vapen. Även inom den tredje pelaren pågår arbete för att motverka illegal handel med vapen; bl.a. har en tiopunktslista upprättats i syfte att öka medlemsstaternas samarbete på området. Av intresse i sammanhanget är också Europol och Schengensamarbetet. Inom ramen för Schengensamarbetet finns t.ex. en arbetsgrupp för skjutvapen och ammunitionfrågor. Gruppen har givits i uppdrag att utarbeta en rapport om illegalt innehav och användande av skjutvapen i de olika medlemsländerna och i anslutning till detta framföra nödvändiga rekommendationer. Arbetsgruppen har hittills koncentrerat sig på fyra frågor; omfattningen av den illegala trafiken med vapen, kvaliteten på dessa vapen, vapnens ursprung och deras rutt. Också mellan de nordiska länderna pågår ett samarbete beträffande vapenlagstiftningen.

Regeringen anför i propositionen att den illegala införseln av skjutvapen till Sverige och den illegala handeln med sådana vapen är ett allvarligt problem. Åtgärder för att bekämpa sådan verksamhet utgör enligt regeringen en viktig del i arbetet med att förhindra att skjutvapen kommer till brottslig användning. Regeringen avser därför att verka för att det internationella arbetet på vapenområdet fortsätter med oförminskad styrka.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att det på flera olika håll pågår arbete för att kartlägga och motverka den illegala vapenhandeln. Med hänsyn till det arbete som pågår finns det enligt utskottet inte anledning för riksdagen att nu göra något särskilt uttalande i frågan. Motion 1999/2000:Ju12 avstyrks i denna del.

I motion 1999/2000:Ju12 begärs vidare att ytterligare resurser skall anvisas till polisen och tulln för bekämpningen av illegal hantering av vapen.

Frågan om polisens resurser har behandlats helt nyligen av utskottet i budgetbetänkandet för år 2000. Utskottet tillstyrkte därvid regeringens förslag om att för år 2000 anvisa drygt 11,5 miljarder kronor till polisorganisationen. Bland de prioriteringar som nämns vad gäller resursfördelningen inom polisorganisationen märks bl.a. att insatserna mot den gränsöverskridande brottsligheten skall förstärkas. Det skall t.ex. vidtas åtgärder som behövs för en bättre gränskontroll och det utvidgade polissamarbete som följer av Sveriges anslutning till Schengensamarbetet. Polisen skall också intensifiera arbetet att bekämpa våldsbrott (bet. 1999/2000:JuU1 s. 21 f).

Utskottet finner inte anledning att nu föreslå ytterligare resurser till polisorganisationen. Vad sedan gäller tullens resurser hör detta anslag inte till det utgiftsområde som justitieutskottet svarar för. Utskottet är således inte berett att föreslå riksdagen något uttalande i den delen. Motion 1999/2000:Ju12 avstyrks i denna del.

I motion 1999/2000:Ju9 (c) framhålls att en straffskärpning bör ske vad gäller tillgrepp av militära vapen och ammunition.

Tillgrepp av militära vapen och ammunition utgör inte något särskilt brott utan sådana gärningar bedöms enligt bestämmelserna om tillgreppsbrott i brottsbalken. Normalt sett bedöms de som antingen grova stölder enligt 8 kap. 4 § brottsbalken eller grova rån enligt 8 kap. 6 § samma balk beroende av omständigheterna kring tillgreppet. För grov stöld döms gärningsmannen till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. För grovt rån döms gärningsmannen till fängelse, lägst fyra år och högst tio år.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att man måste se mycket allvarligt på tillgrepp av militära vapen och ammunition. Enligt nuvarande reglering bedöms dessa brott också som mycket allvarliga och kan leda till långa fängelsestraff. Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att göra något uttalande i frågan. Motion 1999/2000:Ju9 avstyrks i denna del.

Skjutvapen på allmän plats

Regeringen föreslår att det i 5 kap. 6 § vapenlagen införs ett förbud mot att inneha skjutvapen på allmän plats, inom skolområde eller i fordon på allmän plats, såvida inte innehavet är befogat.

Utskottet har inte något att erinra mot att ett förbud av denna innebörd införs. Överträdelser av förbudet bör dock enligt utskottet straffsanktioneras på sätt som framgår av utskottets lagförslag, se bilaga 2. Ringa fall bör som regeringen anfört (se prop. s. 55 f) inte leda till ansvar.

Knivförbudslagen

I motion 1999/2000:Ju9 (c) begärs att propositionens förslag om förbud mot att inneha kniv m.m. i fordon på allmän plats avslås. I motion 1999/2000:Ju8 (m) begärs att förbudet begränsas så att det blir möjligt att medföra en kniv i fordonets bagageutrymme för användning i t.ex. olycksituationer.

Regeringen anför som skäl för sitt förslag att det råder en viss osäkerhet om rättsläget i fråga om knivförbudslagen är tillämplig på knivar och andra farliga föremål som anträffas i fordon på allmän plats och att det därför krävs ett förtydligande. Den mest praktiska nyttan av knivförbudslagen är att det ges möjlighet att ta om hand och förverka knivar m.m. hos personer som är föremål för omhändertagande eller annat polisingripande. Mot den bakgrunden framstår det enligt regeringen som otillfredsställande att det inte skulle vara möjligt för polisen att ingripa även när en kniv eller liknande återfinns i ett fordon på allmän plats. Förbudet bör därför enligt regeringen omfatta även dessa situationer.

Regeringen framhåller i sammanhanget att ett innehav av kniv m.m. många gånger är befogat. Enligt regeringen måste regeln därför tillämpas på ett mycket nyanserat sätt, så att den personliga integriteten inte kränks i onödan. En rimlig förklaring till innehavet bör således accepteras.

Utskottet delar regeringens överväganden i frågan. Utskottet understryker härvid att det av knivförbudslagen framgår att förbudet inte gäller i de fall innehavet är att anse som befogat. Ett innehav är att anse som befogat t.ex. om kniven ingår som en del av en yrkesutövares utrustning. Det är också att anse som befogat om innehavaren är på väg ut på en fisketur eller för att jaga eller behöver kniven i något annat sammanhang som är helt legitimt. Någon anledning för utskottet att föreslå ytterligare undantag föreligger inte. Motionerna 1999/2000:Ju8 och Ju9 avstyrks i nu berörda delar. I övrigt har utskottet ingenting att erinra mot regeringens förslag till ändringar i knivförbudslagen.

Sekretesslagen

Regeringen föreslår att bestämmelsen i 5 kap. 5 § sekretesslagen ändras på så sätt att sekretess skall gälla för uppgift i ett ärende enligt vapenlagen – oavsett om uppgiften tillförts ett vapenregister eller inte – om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning.

Utskottet har tidigare uttalat sig i frågan om sekretess för uppgifter i ärenden enligt vapenlagen, nämligen i samband med att frågan om inrättande av nya vapenregister behandlades. Utskottet anmärkte då att oklarhet rådde beträffande frågan om en ansökan eller ett beslut i ett vapentillståndsärende kunde sekretessbeläggas och utgick från att regeringen skulle ägna denna fråga uppmärksamhet i den nu aktuella propositionen (bet. 1998/99:JuU14 s. 3).

Utskottet anser att det är av vikt att de uppgifter som inkommer i ett ärende enligt vapenlagen omfattas av erforderlig sekretess. Den av regeringen föreslagna ändringen innebär en förstärkning av sekretesskyddet. Utskottet ställer sig därför positivt till regeringens förslag.

Utskottet vill dock väcka frågan om ytterligare en ändring i sekretesslagen, nämligen i fråga om skyddet för den enskildes personliga förhållanden.

De uppgifter som inkommer om en enskild i ett ärende enligt vapenlagen omfattas av bestämmelserna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om allmänna handlingar. De måste därför tas om hand av myndigheten och får endast

gallras ut i den omfattning som följer av gallringsbestämmelserna för myndigheten. De är, i den mån de inte omfattas av sekretess, offentliga och kan lämnas ut till allmänheten.

Regeringen anför i propositionen att de uppgifter som inkommer till polismyndighet till följd av läkares anmälningsskyldighet omfattas av sekretess genom 9 kap. 17 § 4 sekretesslagen. Enligt detta lagrum gäller sekretess för enskilda personliga och ekonomiska förhållanden i polismyndighets verksamhet för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Då bestämmelsen om anmälningsskyldighet inom den psykiatriska vården direkt syftar till att förhindra att personer som kan befaras missbruka vapen på ett sätt som innefattar brottslig gärning ges tillstånd att inneha vapen måste bestämmelsen enligt regeringen anses ha en utpräglad brottsförebyggande funktion. De uppgifter som läkare lämnar i anledning av sin anmälningsskyldighet bör därför omfattas av sekretess enligt angiven bestämmelse.

Lagrådet är däremot tveksamt till om den angivna sekretessbestämmelsen täcker ett behov av sekretess för uppgifter som en läkare lämnar till en polismyndighet för att denna skall kunna bedöma om en person bör ha ett tillstånd enligt vapenlagen. Som skäl för denna tveksamhet anger Lagrådet följande. Visserligen är ett syfte med vapenlagen att motverka att vapen kommer till användning vid brottslig verksamhet. Syftet med lagen är emellertid vidare än så och kan närmast beskrivas som att avse upprätthållande av allmän ordning och säkerhet generellt utan att det behöver vara fråga om brott. Lagrådet anmärker också att det i 5 kap. sekretesslagen, som innehåller en motsvarande bestämmelse om s.k. förundersökningssekretess (1 §) finns den tidigare refererade 5 §. Den paragrafen och den ändring i paragrafen som nu föreslås skulle enligt Lagrådet, med det synsätt som antagits i författningskommentaren, inte behövas. Lagrådet föreslår mot denna bakgrund att ett tillägg övervägs i 7 kap. 19 § sekretesslagen för att åstadkomma önskad sekretess för uppgifter som läkare lämnar. I denna paragraf regleras olika situationer i vilka sekretess för uppgift om enskilda personliga förhållanden gäller hos polismyndighet. Lagrådet gör härvid även en jämförelse med 7 kap. 31 § sekretesslagen enligt vilken sekretess gäller för uppgift om den enskildes hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden i ärende om prövning av någons lämplighet att inneha körkort etc.

Utskottet delar Lagrådets uppfattning att det är tveksamt om de uppgifter som inkommer till följd av läkares anmälningsskyldighet alltid omfattas av sekretess. Utskottet är också tveksamt till i vilken mån andra uppgifter som inkommer om en enskild i ett ärende enligt vapenlagen omfattas av sekretess. För att undvika risken att sekretess inte alltid skulle gälla för integritetskränkande uppgifter om enskilda personliga förhållanden bör därför ett tillägg göras i 7 kap. 19 § sekretesslagen. Detta bör ges den lydelse som framgår av utskottets lagförslag, se bilaga 2.

Utskottet hemställer

1. beträffande *skärpningar i vapenlagstiftningen*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Ju214 och 1998/99:Ju218 yrkande 1,

2. beträffande *begreppet behov*
att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:Ju10 yrkande 1 antar regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67) såvitt avser 2 kap. 4 §,

res. 1 (mp)

3. beträffande *vapengarderoben*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ju7 yrkande 1, 1999/2000:Ju8 yrkande 3, 1999/2000:Ju9 yrkande 3 och 1999/2000:Ju10 yrkande 3,

res. 2 (m, kd, c, fp)

res. 3 (mp)

4. beträffande *tidsbegränsade vapentillstånd*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ju8 yrkande 1 och 1999/2000:Ju10 yrkande 2,

res. 4 (m)

res. 5 (mp)

5. beträffande *udda ändamål*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju10 yrkande 4,

res. 6 (mp)

6. beträffande *vapens användning för vissa ändamål*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju9 yrkande 1,

res. 7 (c)

7. beträffande *helautomatiska skjutvapen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju9 yrkande 4,

res. 8 (c, mp)

8. beträffande *svartkrutsvapen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju6,

9. beträffande *tårgasspray*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:A807 yrkande 12,

res. 9 (fp)

10. beträffande *skjutvapen för prydnadsändamål m.m.*
att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000:Ju7 yrkande 2, 1999/2000:Ju8 yrkande 2 och 1999/2000:Ju9 yrkande 2 antar det i moment 2 nämnda lagförslaget såvitt avser 2 kap. 5 a §,

res. 10 (m, c, fp)

11. beträffande *vapentillstånd för psykiskt störda personer m.fl.*
att riksdagen avslår motionerna 1998/99:Ju223 yrkande 1, 1998/99:Ju904 yrkande 18, 1999/2000:Ju9 yrkande 7 och 1999/2000:Ju901 yrkande 6,

12. beträffande *läkares anmälningsskyldighet*
att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:Ju8 yrkande 6 antar det i moment 2 nämnda lagförslaget såvitt avser 6 kap. 6 §,

res. 11 (m)

13. beträffande *förvaring av skjutvapen*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Ju223 yrkande 2 och 1999/2000:Ju9 yrkande 5 antar det i moment 2 nämnda lagförslaget såvitt avser 5 kap. 2 §,

14. beträffande *utökad kontroll av förvaringsbestämmelserna*
att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000:Ju9 yrkande 6 och 1999/2000:Ju11 antar det i moment 2 nämnda lagförslaget såvitt avser 5 kap. 7 § och 6 kap. 1 § första stycket b,

res. 12 (c)

15. beträffande *straffsanktionering av brister i förvaringen av vapen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju10 yrkande 5,

res. 13 (mp)

16. beträffande *vapenhandlartillstånd*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju8 yrkandena 4 och 5,

res. 14 (m)

17. beträffande *åtgärder mot den illegala vapenhandeln*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju12 yrkandena 1 och 2,

res. 15 (kd)

18. beträffande *resurser till polisen och tullen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju12 yrkande 3,

res. 16 (kd)

19. beträffande *tillgrepp av militära vapen och ammunition*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:Ju9 yrkande 8,

res. 17 (c)

20. beträffande *knivförbudslagen*
att riksdagen med avslag på motionerna 1999/2000:Ju8 yrkande 7 och 1999/2000:Ju9 yrkande 9 antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål,

res. 18 (m)

res. 19 (c)

21. beträffande *ändringar i vapenlagen i övrigt*
att riksdagen antar det i moment 2 nämnda lagförslaget i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan ovan, dock med den ändringen att 9 kap. 2 § ges den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 2,

22. beträffande *ändringar i sekretesslagen*
att riksdagen *dels* antar regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100), *dels* beslutar att 7 kap. 19 § i sekretesslagen (1980:100) ges den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 2, *dels* beslutar om sådan ändring av ingressen till regeringens förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) som föranleds härav.

På justitieutskottets vägnar

Gun Hellsvik

I beslutet har deltagit: Gun Hellsvik (m), Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Alice Åström (v), Ingemar Vänerlov (kd), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m), Helena Frisk (s), Yvonne Oscarsson (v), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Siw Persson (fp), Göran Norlander (s) och Yilmaz Kerimo (s).

Reservationer

1. Begreppet behov (mom. 2)

Kia Andreasson (mp) anför:

Jag anser i likhet med 1995 års vapenutredning att begreppet behov skall ersättas med ett krav på att sökanden skall ha giltigt skäl att inneha skjutvapen. Det är enligt min mening mycket viktigt att det i lagtexten tydligt markeras att det är samhället som anger ramarna för vad som skall vara tillåtet och inte medborgarnas behov av skjutvapen.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ny lydelse av 2 kap. 4 § vapenlagen som tillgodoser vad jag nu anför. I avvaktan härpå får regeringens förslag godtas.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *begreppet behov*

att riksdagen *dels* antar regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67) såvitt avser 2 kap. 4 §, *dels* med anledning av motion 1999/2000:Ju10 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 1.

2. Vapengarderoben (mom. 3)

Gun Hellsvik (m), Ingemar Vänerlov (kd), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Gunnel Wallin (c) och Siw Persson (fp) anför:

Vi delar inte regeringens bedömning att en mer ingående prövning av den enskildes behov bör göras då han eller hon ansöker om tillstånd att ha fler än

fyra vapen i sin vapengarderob. Det finns många jägare vars verkliga behov uppgår till sex jaktvapen. Under förutsättning att en person bedöms som lämplig att inneha vapen, vilken prövning skall ske redan när tillstånd ges att inneha det första vapnet, bör det inte göras någon skillnad på innehavet av fyra eller sex vapen. Regeringen bör således avstå från att införa föreslagna begränsningar i vapengarderoben.

Vad vi nu anfört med anledning av motionerna 1999/2000:Ju7, Ju8, och Ju9 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna, medan motionen 1999/2000:Ju10 bör avslås.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *vapengarderoben*
att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:Ju7 yrkande 1, 1999/2000:Ju8 yrkande 3 och 1999/2000:Ju9 yrkande 3 och med avslag på motion 1999/2000:Ju10 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i reservation 2.

3. Vapengarderoben (mom. 3)

Kia Andreasson (mp) anför:

Jag anser i likhet med 1995 års vapenutredning att vapengarderoben bör inskränkas till tre vapen. Som utredningen framhåller har den genomsnittlige vapeninnehavaren endast två–tre vapen. Detta torde alltså utgöra en jägares normalbehov. Om en person trots allt skulle behöva tillstånd att inneha ytterligare vapen måste det ankomma på personen att visa att tillräckliga skäl för ett sådant innehav föreligger.

Vad jag nu anfört med anledning av motionen 1999/2000:Ju10 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna, medan motionerna 1999/2000:Ju7, Ju8 och Ju9 bör avslås.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *vapengarderoben*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju10 yrkande 3 och med avslag på motionerna 1999/2000:Ju7 yrkande 1, 1999/2000:Ju8 yrkande 3 och 1999/2000:Ju9 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i reservation 3.

4. Tidsbegränsade vapentillstånd (mom. 4)

Gun Hellsvik (m), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m) och Jeppe Johnsson (m) anför:

Enligt vår uppfattning bör bestämmelserna om tidsbegränsade tillstånd utformas på ett sådant sätt att ett tillstånd för innehav av vapen för tävlings-skytte inte automatiskt dras in när innehavaren upphör att aktivt tävla och träna med sina vapen. En f.d. tävlingsskytt kan t.ex. trots att han inte längre aktivt utövar sin sport vilja utöva denna någon gång emellanåt. I sådana situationer är det inte rimligt att han eller hon skall få sitt tillstånd indraget.

Det ankommer på regeringen att tillgodose vad vi nu har anfört med anledning av motionen 1999/2000:Ju8 vid utformningen av de närmare bestämmelserna om när ett tillstånd kan förlängas. Motionen 1999/2000:Ju10 avstyrks.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *tidsbegränsade vapentillstånd*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju8 yrkande 1 och med avslag på motion 1999/2000:Ju10 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i reservation 4.

5. Tidsbegränsade vapentillstånd (mom. 4)

Kia Andreasson (mp) anför:

Jag anser att den avgränsning regeringen har gjort för vilka tillstånd som skall tidsbegränsas är felaktig. Enligt min uppfattning bör samtliga tillstånd att inneha skjutvapen för målskytte och skydd samt tillstånd att inneha enhandsvapen för jakt tidsbegränsas. Om det aktiva utövandet upphör finns det nämligen ingen anledning att inneha ett sådant vapen. Särskilt som dessa typer av vapen är stöldbegärliga och attraktiva i kriminella kretsar.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag som tillgodoser vad jag nu anfört med anledning av motionen 1999/2000:Ju10. Motionen 1999/2000:Ju8 avstyrks.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *tidsbegränsade vapentillstånd*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju10 yrkande 2 och med avslag på motion 1999/2000:Ju8 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i reservation 5.

6. Udda ändamål (mom. 5)

Kia Andreasson (mp) anför:

Jag anser inte att det är tillräckligt att frågan om tillstånd för s.k. udda ändamål regleras i vapenförordningen. Frågan bör i stället regleras i vapenlagen så att frågan står under direkt inflytande av riksdagen.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ändring i vapenlagen som tillgodoser vad jag nu anfört.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *udda ändamål*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju10 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i reservation 6.

Gunnel Wallin (c) anför:

Enligt min uppfattning finns det vissa ändamål för vilka särskilt tillstånd vad beträffar vapnets användning inte skall krävas. Ett sådant är avlivning av husdjur. Utfärdade licenser bör således innefatta även provskytte, inskjutning och avlivning av annat djur i mindre omfattning. Detta bör regeringen tillgoda vid omarbetningen av vapenförordningen.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *vapens användning för vissa ändamål*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju9 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 7.

8. Helautomatiska skjutvapen (mom. 7)

Kia Andreasson (mp) och Gunnel Wallin (c) anför:

Det är enligt vår uppfattning inte motiverat att civila personer överhuvudtaget tillåts att inneha helautomatiska skjutvapen. Även om de frivilliga försvarsorganisationerna intar en allt viktigare roll inom totalförsvaret och helautomatiska skjutvapen används inom dessa organisationers verksamhet, är det ju på det sättet att Försvarsmakten kan tillhandahålla vapen i dessa situationer. Något skäl att bevilja tillstånd att inneha helautomatiska skjutvapen för civil användning finns inte.

Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ändring i vapenlagen som innebär att tillstånd inte kan erhållas för helautomatiska skjutvapen.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *helautomatiska skjutvapen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju9 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 8.

9. Tårgasspray (mom. 9)

Siw Persson (fp) anför:

Det är positivt att Rikspolisstyrelsen nu presenterat en utvärdering av den försöksverksamhet som pågått. Enligt min uppfattning talar slutsatserna från utvärderingen för att de kvinnor som befinner sig i en utsatt position i samhället skulle uppleva en ökad trygghet om de försågs med tårgasspray. Några skäl mot att utvidga möjligheterna att erhålla tårgasspray har enligt min uppfattning inte framkommit. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att alla kvinnor som behöver det kan få tillstånd att inneha tårgasspray för skyddsändamål.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 9 bort ha följande lydelse:

1999/2000:JuU9

9. beträffande *tårgasspray*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:A807 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 9.

10. Skjutvapen för prydnadsändamål m.m. (mom. 10)

Gun Hellsvik (m), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m), Jeppe Johnsson (m), Gunnel Wallin (c) och Siw Persson (fp) anför:

Vi delar inte regeringens uppfattning att det som huvudregel bör krävas att ett vapen som innehas för prydnadsändamål eller på grund av särskilt affektionsvärde skall göras varaktigt obrukbart. En sådan ordning innebär enligt vår uppfattning en betydande kapitalförstöring. Då vapnen innebär en viktig del i kulturarvet innebär den också att en del av vårt kulturarv går förlorat. Det kan vidare vara så att vapen som innehas i dessa syften någon gång i framtiden kan komma att återigen brukas för skytte även om det inte är aktuellt i det läge då tillståndet meddelas. En sådan användning skulle enligt det nu aktuella förslaget omöjliggöras. Vi anser mot bakgrund av det anförda att regeringens förslag i denna del bör avslås.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *skjutvapen för prydnadsändamål m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Ju7 yrkande 2, 1999/2000:Ju8 yrkande 2 och 1999/2000:Ju9 yrkande 2 *dels* avslår regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67) såvitt avser 2 kap. 5 a §, *dels* beslutar om sådan ändring av övergångsbestämmelserna till regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67) som föranleds härav.

11. Läkares anmälningsskyldighet (mom. 12)

Gun Hellsvik (m), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m) och Jeppe Johnsson (m) anför:

Vi anser att det är av yttersta vikt att personer som lider av allvarliga psykiska störningar inte tillåts att inneha vapen. Vi välkomnar därför regeringens förslag att utvidga läkares anmälningsskyldighet till att gälla även beträffande den öppna psykiatriska vården. Anmälningsskyldigheten bör dock göras undantagslös. Med nuvarande förslag finns det en risk att en läkare underlåter att göra en anmälan på den grunden att det står klart att patienten inte innehar tillstånd för skjutvapen, men att patienten därefter skaffar ett sådant tillstånd. Anmälan bör därför göras även i de fall patienten för tillfället saknar tillstånd att inneha skjutvapen.

Riksdagen bör alltså avslå regeringens förslag i denna del.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 12 bort ha följande lydelse:

1999/2000:JuU9

12. beträffande *läkares anmälningsskyldighet*
att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Ju8 yrkande 6 och med anledning av regeringens förslag antar förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1996:67) såvitt avser 6 kap. 6 § med den ändringen att den sista meningen utgår.

12. Utökad kontroll av förvaringsbestämmelserna (mom. 14)

Gunnel Wallin (c) anför:

Förslaget att införa utökade möjligheter att kontrollera hur en person förvarar sina vapen utgör ett långtgående intrång i den personliga integriteten. De skäl som anförs för förslaget är enligt min uppfattning inte tillräckligt starka för att motivera ett sådant intrång. Det borde i stället räcka att kräva att en person kan visa att denne innehar säkerhetsskåp, t.ex. genom uppvisande av kvitto på inköpt säkerhetsskåp. Även informationsbehovet skulle kunna lösas på annat sätt. Bland annat skulle information kunna lämnas vid jaktmöten vilka i regel är mycket välbesökta. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag i denna del.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *utökad kontroll av förvaringsbestämmelserna*
att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Ju9 yrkande 6 och 1999/2000:Ju11 avslår regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67) såvitt avser 5 kap. 7 § och 6 kap. 1 § första stycket b.

13. Straffsanktionering av brister i förvaringen av vapen (mom. 15)

Kia Andreasson (mp) anför:

Jag anser i likhet med 1995 års vapenutredning att förvaringsbestämmelserna bör straffsanktioneras då detta skulle ge en helt annan tyngd till den skärpning av förvaringsbestämmelserna som nu görs. Med all sannolikhet skulle straffbarheten i sig medföra en avsevärd förbättring av vapeninnehavares förvaring av sina skjutvapen. En straffsanktionering skulle också vara av stor vikt för kontrollen av att förvaringsbestämmelserna följs och efterlevs.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till lagtext som tillgodoser vad jag anför.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *straffsanktionering av brister i förvaringen av vapen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju10 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 13.

14. Vapenhandlartillstånd (mom. 16)

1999/2000:JuU9

Gun Hellsvik (m), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m) och Jeppe Johnsson (m) anför:

Enligt vår mening innebär bestämmelserna om vapenhandlartillstånd att även seriösa näringsidkare kan få sina vapen indragna. De förslag som nu lämnats rörande vapenhandlartillstånd innebär inte någon ändring härvidlag. Tvärtom understryker regeringen att handel med skjutvapen bör vara förbehållen vapenhandlare vars verksamhet är inriktad på handel med skjutvapen i första hand. Detta är inte rimligt. Regeringen bör därför ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag till en ändring som innebär att även seriösa vapenhandlare som endast handlar med vapen i en liten omfattning kan fortsätta att bedriva sin näring.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 16 bort ha följande lydelse:

16. *beträffande vapenhandlartillstånd*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju8 yrkandena 4 och 5 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 14.

15. Åtgärder mot den illegala vapenhandeln (mom. 17)

Ingemar Vänerlov (kd) och Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Vi anser att ytterligare åtgärder måste vidtas för att motverka den illegala vapenhandeln. Bland annat måste det internationella samarbetet på detta område utvidgas för att hindra utvecklingen av den internationella brottsligheten. Vidare bör regeringen, för att få ett helhetsgrepp om frågan, få i uppdrag att snarast återkomma till riksdagen med förslag till ett åtgärdsprogram mot den illegala vapenhandeln. Vad vi nu anför bör riksdagen ge regeringen till känna.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 17 bort ha följande lydelse:

17. *beträffande åtgärder mot den illegala vapenhandeln*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju12 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 15.

16. Resurser till polisen och tullen (mom. 18)

Ingemar Vänerlov (kd) och Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Vi anser att polisen och tullen måste tillföras ytterligare resurser så att de på ett effektivt sätt kan bekämpa den illegala hanteringen av vapen. Bland annat måste tullen få tillgång till adekvat utrustning och utbildning på området. Vidare måste polisen ges mer resurser för att tillgodose att det finns civilanställd personal i tillräcklig omfattning så att polisens kompetens kan tas till vara ute på fältet, t.ex. för att spåra illegala vapen.

Det ankommer på regeringen att beakta vad vi nu anför i det kommande budgetarbetet.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 18 bort ha följande lydelse:

1999/2000:JuU9

18. beträffande *resurser till polisen och tullen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju12 yrkande 3
som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation
16.

17. Tillgrepp av militära vapen och ammunition (mom. 19)

Gunnel Wallin (c) anför:

Jag anser att det finns anledning att se strängare på tillgrepp av militära vapen och ammunition än vad som är fallet i dag. Stölderna av militära vapen sker ofta i brottsförberedande syfte. Uppsåtet för sådana tillgrepp sträcker sig sålunda bortom det uppsåt man kan antas ha om man stjälar enstaka jaktvapen.

Det ankommer på regeringen att återkomma med ett förslag som tillgodoser vad jag nu har anfört.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *tillgrepp av militära vapen och ammunition*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju9 yrkande 8 som
sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 17.

18. Knivförbudslagen (mom. 20)

Gun Hellsvik (m), Anders G Högmark (m), Maud Ekendahl (m) och Jeppe Johnsson (m) anför:

Vi delar i och för sig regeringens uppfattning att det kan vara otillfredsställande att polisen inte kan ingripa om en kniv återfinns i ett fordon på allmän plats. Regeringens förslag till skärpning i detta avseende bör dock modifieras. Enligt vår uppfattning bör en bilförare ges möjlighet att föra med sig en kniv eller motsvarande verktyg i bagageutrymmet på sitt fordon. Det kan nämligen inte uteslutas att en kniv kan vara ett nödvändigt verktyg i vissa olycksituationer.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ny lydelse av 1 § knivförbudslagen som tillgodoser vad vi nu anfört med anledning av motionen 1999/2000:Ju8. Motionen 1999/2000:Ju9 avstyrks.

I övrigt tillstyrker vi regeringens förslag beträffande knivförbudslagen.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *knivförbudslagen*
att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:Ju8 yrkande 7 och
med avslag på motion 1999/2000:Ju9 yrkande 9 *dels* antar regeringens
förslag till ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar
och andra farliga föremål, *dels* som sin mening ger regeringen till
känna vad som anförts i reservation 18.

Gunnel Wallin (c) anför:

Regeringens förslag att det skall vara förbjudet att inneha knivar och liknande föremål i fordon på allmän plats kan enligt min mening komma att leda till svåra gränsdragningsproblem. Det är enligt min mening helt oacceptabelt om bestämmelsen skulle komma att tillämpas t.ex. på snickare och andra yrkesutövare som använder kniv och andra sådana verktyg i sin tjänst och därför rutinmässigt förvarar sådana föremål i sin bil. Regeringens förslag bör därför avslås i denna del, liksom motionen 1999/2000:Ju8.

I övrigt tillstyrker jag regeringens förslag beträffande knivförbudslagen.

Jag anser att utskottets hemställan under moment 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *knivförbudslagen*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Ju9 yrkande 9 och med avslag på motion 1999/2000:Ju8 yrkande 7 *dels* avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål såvitt avser 1 §, *dels* antar regeringens förslag till lag om ändring i nämnda lag i övrigt.

1. Förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)

Regeringens förslag

Utskottets förslag

9 kap.

2 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

a) missbrukar rätten att inneha ett skjutvapen genom att använda det för något annat ändamål än det som han eller hon är berättigad till,

b) bryter mot bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan i 5 kap. 3 § första stycket eller om användning vid sådan förvaring i 5 kap. 3 § andra stycket eller om transport i 5 kap. 4 § eller mot föreskrifter eller villkor i fråga om förvaring av vapen som meddelats med stöd av denna lag,

c) bryter mot bestämmelserna om förvaring i 5 kap. 1–3 §§ i fråga om skjutvapen eller ammunition som innehas av sammanslutningar, huvudmän för museer eller auktoriserade bevakningsföretag eller i fråga om skjutvapen som innehas av vapenhandlare,

d) innehar ammunition utan att ha rätt till det eller inte följer ett beslut att lämna över ammunition för inlösen,

e) överlåter ammunition till någon som inte har rätt att inneha ammunitionen,

f) driver handel med skjutvapen utan tillstånd, *eller*

f) driver handel med skjutvapen utan tillstånd,

g) medför skjutvapen i strid med bestämmelserna i 5 kap. 6 §, eller

g) bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 1 § d genom att olovligen överföra vapen eller ammunition till ett annat land.

h) bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 1 § d genom att olovligen överföra vapen eller ammunition till ett annat land.

Ansvar för otillåtet innehav av ammunition skall inte dömas ut i ringa fall.

Ansvar för otillåtet innehav av ammunition *eller överträdelse av bestämmelserna i 5 kap. 6 §* skall inte dömas ut i ringa fall.

*Gällande lydelse**Utskottets förslag***7 kap.**
19 §¹

Sekretess gäller hos polismyndighet för sådan uppgift om enskilda personliga förhållanden som hänför sig till

1. verksamhet som enbart innefattar hjälp eller annat bistånd åt enskild, 2. ärende om omhändertagande eller handräckning enligt lagstiftningen om psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård eller om vård av missbrukare utan samtycke inom socialtjänsten, 3. ärende om handräckning enligt lagstiftningen om omsorger om psykiskt utvecklingsstörda, vård av unga utan samtycke inom socialtjänsten eller enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, 4. ärende som avses i 21 kap. föräldrabalken, <i>eller</i> 5. verksamhet som innefattar handräckning enligt smittskyddslagstiftningen eller annat bistånd åt smittskyddsläkare,	4. ärende som avses i 21 kap. föräldrabalken, 5. verksamhet som innefattar handräckning enligt smittskyddslagstiftningen eller annat bistånd åt smittskyddsläkare, <i>eller</i> 6. ärende enligt vapenlagen (1996:67),

om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende enligt lagen (1988:688) om besöksförbud för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärendet.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

¹ Senaste lydelse 1998:614.

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Motionerna	2
Motioner väckta med anledning av propositionen	2
Motioner väckta under allmän motionstid	3
Utskottet	4
Inledning.....	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	4
Vapenlagen	5
Allmänt.....	5
Vapengarderoben	7
Tidsbegränsade vapentillstånd	8
Udda ändamål.....	9
Helautomatiska skjutvapen	10
Svartkrutsvapen.....	10
Tårgasspray	11
Skjutvapen för prydnadsändamål m.m.	13
Vapentillstånd för psykiskt störda personer m.fl.	13
Förvaring av skjutvapen	15
Vapenhandlartillstånd.....	17
Illegal hantering av vapen	18
Knivförbudslagen.....	20
Sekretesslagen.....	21
Hemställan	23
Reservationer	25
1. Begreppet behov (mom. 2) (mp).....	25
2. Vapengarderoben (mom. 3) (m, kd, c, fp).....	25
3. Vapengarderoben (mom. 3) (mp).....	26
4. Tidsbegränsade vapentillstånd (mom. 4) (m).....	26
5. Tidsbegränsade vapentillstånd (mom. 4) (mp).....	27
6. Udda ändamål (mom. 5) (mp).....	27
7. Vapens användning för vissa ändamål (mom. 6) (c).....	28
8. Helautomatiska skjutvapen (mom. 7) (c, mp)	28
9. Tårgasspray (mom. 9) (fp)	28
10. Skjutvapen för prydnadsändamål m.m. (mom. 10) (m, c, fp)	29
11. Läkares anmälningsskyldighet (mom. 12) (m).....	29
12. Utökad kontroll av förvaringsbestämmelserna (mom. 14) (c)	30
13. Straffsanktionering av brister i förvaringen av vapen (mom. 15) (mp).....	30
14. Vapenhandlartillstånd (mom. 16) (m).....	31
15. Åtgärder mot den illegala vapenhandeln (mom. 17) (kd)	31
16. Resurser till polisen och tullen (mom. 18) (kd).....	31
17. Tillgrepp av militära vapen och ammunition (mom. 19) (c)	32
18. Knivförbudslagen (mom. 20) (m)	32

19. Knivförbudslagen (mom. 20) (c).....	33	1999/2000:JuU9
Bilagor:		
Regeringens lagförslag	34	
Utskottets förslag till ändringar i regeringens lagförslag	49	
1. Förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)	49	
2. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	50	